

NA OSTROVĚ.

ALUIS JIRÁSEK

Román ze současného života.

"Podívejte se, vám to mohu ukázat!" pravil, "tot je Jarouškovo oddělení. To je bibliotéka, z části jeho, z části teprve mu chystaná. Tuň několik obrázkových knížek. Ty jsou teď pro mne, pro památku — A tuhle, to začíná — Byl jsem takový dětina — Člověk se jim ve štěstí stává. Ještě Jaroušek jen žvatlal a já si už chystal pro něj čtení, uvažoval jsem, jak činiti, aby v chlapeci, až dospěje, bylo dobré, naše jádro, ryziho ducha našeho, aby měl lásku k naší minulosti, aby měl smysl a cit pro mateřský jazyk a ten cit aby mu zůstal jemný a živý i pak, až by se zabýval cizími jazyky a literaturami, aby ho nezneškodil jako přemnozí z naší intelligence. Jen trochu se zaberou do cizího čtení a již to znáte na jejich jazyku a myšlení. Protože nemají citu pro ducha své mateřštiny —"

Těho okamžiku se zas professor zřekl ožýval.

"Toto oddělení má ještě nejednu mezeru, která je dosud nevyplněna," pokračoval. "Nemám dost obrázkových knížek pro děti, s příhodným textem — rozumíte-li, svých knížek, českých, ne s vypuštěnými obrázky z Německa, na nichž zhušta jsou věci čistě německé. Nemáme knížky pro útlou mládež, v níž by byly putavé vypravované obrázky a výjevy z našich dějin s obrázky malovanými, pěkně provedenými. O tom by byla dlouhá kapitola — však jste si snad sám všiml —"

A tuhle, podívejte se na naše pohádky a báchoroky Erbenovy, Němečkové, Kuldovy — česko-moravské a slovancké, jaké výborné čtení — a tu, hleďte —"

Hodoval sbíhá se, přehlížel vyznačené nápisy knížek na hřbetě a vyrozuměl, že tu professor seřadil všechny spisy, jež měl syn jeho postupně čísti, a jež byly ryziho jádra českého a slovanckého. Viděl tu Babišku Němečkovu a výbor z jejích spisů, výbor z Pravdy a Tyly, viděl tu Čelakovského, Erbeny, Národní písně české i moravské i slovancké —

"Tot by již byl Jaroušek na gymnasiu býval. Těšil jsem se, jak s ním budu čísti Čelakovského. Toho obzvláště — Ten je všechn náš a Slovan — a tu ty sbírky národních písní, to nepřebíraný pramen našeho ducha a výborná škola jazyková. Na gymnasiu byl by se kromě francouzského jazyka naučil také polskému, tak aby mohl bez nesází čísti — Pan Tadyáš už byl také uchystán, toto arcidlo. Na universitě byl by se naučil rusky — A tuhle Kollár — náš Kollár, kterého by dnešního dne tu tam lekteřský mladíček a nedouk rád snížil i opravoval — Věra, věra, brzyť zapomináme. Je to jen neznalost a povrchnost! Jen ty jsou tak troufalé —"

Vedle těchto děl básnických spatřil Hodoval i některá díla dějepisná, menší, týkající se dějin domích, Ale ku konci oddělení stála arcidla Palackého a Šafaříkova, vedle výboru některých spisů bratrských, zvláště Komenského.

"Tu je také velká mezera —" pravil pojednou professor ukazujíc na dějepisná díla. "Nemám posud dějin národu slovanckých po česku, srozumitelné, zajímavé pro široké čtenářstvo napsaných —"

"A těch je nám, Hej Slovánům!" zvláště nutno!" — zvolal Hodoval vzpínaje se. Ještě jednou přelétl zrakově řadu knih, jež vedle ústního vyučování měly vzdělávací účinek a srdce českého chlapce a studenta tak, aby nabývaly školy i doma pro své všeobecné i odborné vzdělání vědomosti co nejvíce, a nejlépe lidově, zůstal povzduch dobrého jádra českého i slovanckého, ve smýšlení, citění i ve vědomí své —

"A tuhle, ono zůstalo po všem dějepisném se těšení a po všech přepravách —" pravil pojednou starý professor a vyřadil knihu v oddělení tom poslední. Bylo to Čelakovského "Madrosloví národa slovanckého —"

Rozesvětl je a Hodoval spatřil několik malých obrázků svatých, několik chabůšků a malou kytičku.

vované také po německu, továrny v rukou cizích. A měšťané! Ani špetku statečnosti a národní hrdosti! A v bohatých rodinách mnoho-li našeho ducha a národní rozhodnosti?"

Valenta s Hodovalem a Vambrou byli u Bláhy na oběd. Valentovi dobře chutnalo a byl vesel, rozjařen a přes tu chvilku si vzpomněl na některou anekdotu ředitelovu, již se dal na novo do směchu.

"To z večera hned nepojedeme," pravil také, "když se tu dobře bavíme. Po obědě hned hotový nebudu. A když nás ti páni pozvali do Besedy — o nějakou chvilku zle nebude. Noví koně to dohnou —"

Hodoval se v duchu lekal, ale nemohl se brániti. Vambra však živě souhlasil, míně, tu že jsou chlapi, že tu měli nedávno velkou slavnost a že zřejmě slechny již mají oblek sokolský. Že chodí jako Sokolky —

"A to se vám líbí?" zvolal Hodoval bezděky poněkud prudce. Vambra vyjevil oči.

"A proč by ne?" odvětil. "Je to vlastenecké!"

"Jen co z toho vlast má!"

Po obědě odešel Valenta s Vambrou, aby se šli podívat do nedávka dvora na koně. Hodoval zůstal u Bláhy. Dobrou chvíli se dělal doma, pak se vydal na procházku městem. Šli také úle, kde byla Beseda. Bláha ukázal na dům, pravil:

"To je středisko naší inteligence a všeho duševního ruchu v městě. Také tu "podporují" českou literaturu —" to řekl professor trpce s úsměskem.

"Kterak?"

"Přednáškami — na konci prázdnin, na příklad, měl tu jeden pan kollega přednášku o důležitosti literatury a jak ji podporovati —"

"A měla asi chatrný účinek —"

"Chatrný. Protože příkladu nebylo. Vyšloť na jevo, že pan přednáščík sám za celý boží rok žádné knihy nekoupil, žádného časopisu neobdržel, až na jeden —"

"Odborný —"

"Ano, pro pani — Modní a ten je německý —"

Hodoval nevědě, má-li se smáti. Znělo to příliš jako přehnaná satira. Ale Bláha se ani neusmál, a docela vážně doložil:

"Ano, je to vše jisté. Jedno dobré přece bylo pro českou literaturu z té přednášky. Panu horliteli to nějak donesli, že vědí, jak on podporuje literaturu, a tak tolik přece doma vymohl, že německý modní žurnal puštěn a předplacen český —" Bláha se usmál, než vážně dodal:

"Věřte, že částečně, ale ovšem že jen částečně jsou opět vinny naše ženy. Těm méně majetným zdá se časopis nebo kniha zbytečností, až na skutečné zbytečnosti peněz nelitují, a proto muži všichni brání a rozmlouvají, aby knihy nekupovali —"

"Pak je takový muž baba —"

"Jest, ale což naplat, když takových je dost. Jiné majetné, libují si zase v německých časopisech a knižkách. To jsou nejvíce ty, které chodily do německých škol. Ano, máme tu i kroužek dam, jenž společně odebírá několik německých ilustrovaných listů a pro jméno také jeden český —"

"Hanba —"

"A některé z těch dam jsou i ve vlasteneckém dámském spolku, který když je třeba, oslavuje české literáty —"

"O těch našich oslav! Kolik jest z nich opravdových a upřímných!"

"Ano, většina se chce při nich zabýsknouti, ten neb ona zpěvem, deklamací, řečí, žatem, ten neb ona hodajíc v tom zábavu a skoro všichni chtějí se dostati do novin; a na oslavence do opravdy vše málo kdo vzpomene —"

"Protože ho málo kdo opravdu zná, jen tak dle jména, a novici a ne z děl jeho, podle zásluh a práce."

IX.

Když se na večer professor Bláha ubíral s Hodovalem do Besedy, řekl mu:

"Nevím, patičíte-li se teď více nežli odpovídne —"

Beseda měla dvě místnosti. V přední byl kuličník, silně té chvíle hrál obstoupný, a pak posíl stěn řada mužských stolků. U některých už hosté sedli a hráli v karty.

PIŠTE NÁM,

chečete-li koupiti dobrý pozemek na jihu, aneb na severu.

Ušetříme Vám peníze.

Můžeme Vám opatřiti levnou cestu na sever, anebo na jih. — Pořádáme výlety pro hledatele domovů každé první a třetí úterý v měsíci do Texasu, Oklahomy, Kansasu, Nebrasky, Jižní a Severní Dakoty s Minnesoty.

Spolehlivé české jednatele

stanoviti chečeme v každé české osadě na severu i na jihu. Dobrý a poetivý člověk bude mít u nás dobrý vydělek. Pište o podrobnosti česky anebo anglicky na

THE DRURY REALTY CO.,

CEDAR RAPIDS, IA.

JOSEF DOSTAL, český zástupce.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

Pravidelná poštovní a paroplavební doprava

z Baltimore do Brémen

přímou po nových dvoukabinových poštovních parních lodích od 7,500 do 10,000 tun nosnosti:

Rhein, Main, Neckar, Cassel, Breslau, Koeln, Hannover, Frankfurt, Brandenburg, Chemnitz.

II. kajuta z Baltimore do Brémen od \$52.50 nahoru.

Tyto parníky mají pouze jednu třídou kajut, která označena jest jako II. kajuta.

Výše jmenované parníky jsou vybavené novými, výtečně zbudovanými a velmi zařízeními, pokoje kajut na palubě. Elektrické osvětlení ve všech prostorách.

Další zprávy podávají generální jednatele:

A. SCHUMACHER & CO., No 7. S. Gay St., Baltimore, Md.
 H. CLAUSENIUS & Co., 95 Dearborn St., Chicago, Ill.
 aneb jejich zástupci v zemi.

Metz Bro's Brewing Co.

Nejstarší pivovar v Omaze.

TELEFON DOUGLAS 110.

Čiří nejlepší pivo soudkové i lahrové na celém světě.

Zlatá žila

Žádné peníze, dokud nebudete vyléčeni.

Všechy nemoci konečnou vyléčím bez nože. Trvá 15 vyléčeni zaručeno, 34 let zkušenosti. Dopíše si o velké ilustrované knihu, pojednávající o těchto nemocích pro muže a ženy. Prohlídka zdarma. 41 26

Dr. EDWARD R. TARRY,

224 Bee Building. - - - OMAHA, NEBRASKA.

Lee-Glass-Andresen Hardware Co.

prodává ve velkém

Tlačené, vyráběné a lakované plechové náčiní. — Cinovný plech, železný plech a kovové zboží. — Opatřují dřát, hřebky, nožířské zboží, blesky, stělné zbraně, náboje a s portovými zboží všeho druhu.

9th and Harney Str. Omaha, Nebr.

Čtete nově vyšlou knihu

VŮDCE KU ZDRAVÍ

(třetí vydání)

EXTRA.

EXTRA.

kteřou původně napsal prostulý

DR. E. C. COLLINS

(Zakladatel Collinsova Léčebného Ústavu)

Dobře známý léčebný ústav "The Collins New York Medical Institute" vydal právě teď novou knihu ve prospěch českého lidu. V knize této můžete se dočísti všelicos o zachování zdraví, jakož i o příznacích, průběhu a léčbě rozmanitých chorob. Kniha jest psána v lehkém a dobře srozumitelném slohu — proto ať ji každý náš krajan, muž nebo žena, mladenc anebo panna, přečtá, ješto mu to bude k velikému prospěchu pro celý život.

V knize jsou četná krásná vyobrazení, tušová i barevná, která nemálo slouží k lepšímu porozumění věci. Nejsou to žádné batlaniny, jaké byly některými humbukářskými lékaři mezi Čechy vysílány, ale jest to skutečně poučná, užitečná a potřebná kniha, z níž se mohou lidé naučit mnoho dobrého, jak se vyhnout chorobám, jak si udržet zdraví, v případě choroby jak se léčit a jak rozeznávat nemoci. Kniha obsahuje přes 200 stran (dvě stě) s četnými vyobrazeními lidského těla i tajných ústrojí obojího pohlaví. Když člověk přečte tuto knihu, tu zajisté slyšá a usná, že je to kniha vážná a prospěšná a proto bylo by žádoucí, aby ji každý náš krajan i krajanka a vůbec každá česká rodina doma měla.

Ať jste zdraví nebo nemocni, pište si pro tuto knihu. Jste-li nemocni, toť na každý pád, dřív než se obrátíte na jiného lékaře neb léčebný ústav, pište pro onu knihu — v ní najdete dobře popsanou svou chorobu jakož i příčiny, z kterých povstala a značně toho, toť se potom lehceji a dříve vyléčíte. Velikou pochvalu dlužíme Collinsovu léčebnému ústavu, že vydal tuto poučnou knihu a to tím více, že on nabídl, aby se:

8 tisíc knih zdarma rozdělilo mezi náš národ po celé Americo. Proto objednejte si ji, pokud zásoba stačí. Každý, kdo by chtěl knihu tu dostat, nechť začle na dole udanou adresu za 10 centů poštovních známek na poštovní dopravu a dostane ji zdarma.

Jak už všeobecně známo jest, lékař účinkující v tomto ústavě s popisu nemoci pomá stav nemocného; jeho velká zkušenost a hluboká věda umolňují mu úspěch v léčbě lidí, kteří jsou na sta, ba i na tisíce mil vzdáleni.

Dopisete-li si pro knihu, pošleme Vám ji ihned. Dopisy adresujte:

The Collins New York Medical Institute, (Inc.)

140 West 14th St., New York, N. Y.